

APSTIPRINĀTS:
SIA "Rīgas Dzemdību nams"
26.08.2025. valdes sēdē,
protokols Nr.25/2025

Ar SIA "Rīgas Dzemdību nams"
dalībnieku sapulces lēmumu 29.09.2025.
Protokols Nr.6/2025

SIA "RĪGAS DZEMDĪBU NAMS"

RISKU VADĪBAS, IEKŠĒJĀS KONTROLES VIDES UN ATBILSTĪBAS POLITIKA

2025
Rīgā

SATURA RĀDĪTĀJS

LIETOTIE JĒDZIENI UN SAĪSINĀJUMI.....	3
POLITIKAS VISPĀRĪGIE JAUTĀJUMI.....	4
POLITIKAS MĒRĶIS.....	4
POLITIKAS DARBĪBAS JOMA.....	4
POLITIKAS PAMATPRINCIPI.....	4
VISPĀRĪGS IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS RAKSTUROJUMS.....	6
IKS DEFINĒJUMS UN PAMATPRASĪBAS.....	6
IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMA.....	6
KONTROLES VIDES RAKSTUROJUMS.....	7
RISKU VADĪBAS IEGUVUMI UN RISKU KLASIFIKĀCIJA.....	9
RISKU KLASIFIKĀCIJA UN VADĪBAS SPECIFIKA DAŽĀDĀS KAPITĀLSABIEDRĪBAS DARBĪBAS SFĒRĀS ..	9
VESELĪBAS APRŪPES KVALITĀTES UN PACIENTU DROŠĪBAS RISKU VADĪBAS SISTĒMA.....	13
ARODVESELĪBAS UN DARBA DROŠĪBAS RISKU PĀRVALDĪBA.....	14
ENERGO PĀRVALDĪBAS RISKI.....	15
PACIENTU DROŠĪBAS RISKI.....	16
VIDES RISKI.....	16
STRATĒGISKAS NOZĪMES RISKI.....	16
FINANŠU RISKI.....	17
IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS UZRAUDZĪBA.....	17
RISKU VADĪBAS SISTĒMĀ NOTEIKTĀ ATBILDĪBA UN PIENĀKUMI.....	19
RISKU VADĪBAS PROCESA GALVENIE POSMI.....	21
INFORMĀCIJA UN SAZIŅA KAPITĀLSABIEDRĪBĀ.....	24
KONTROLES PASĀKUMU IZPILDES PĀRRAUDZĪŠANA.....	25
IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS UZRAUDZĪBA.....	27
NOSLĒGUMA JAUTĀJUMI.....	27

1. LIETOTIE JĒDZIENI UN SAĪSINĀJUMI

Kapitālsabiedrība – SIA "Rīgas Dzemdību nams" reģistrācijas Nr. 40003194600

Politika – Kapitālsabiedrības Risku vadības, iekšējās kontroles vides un atbilstības politika

Iekšējā kontrole – process, kurā organizācija regulē tās darbību, lai efektīvi un produktīvi izpildītu savu misiju un sasniegtu mērķus

Dalībnieku sapulce – Kapitālsabiedrības dalībnieku sapulce

Valde – Kapitālsabiedrības valde

Risks – ir identificēts potenciāls notikums, kas Kapitālsabiedrībai būtiski traucētu sasniegt tā izvēlēto stratēģiju un mērķus, kā arī būtiski ietekmētu vai apdraudētu uzņēmuma darbību

Būtisks risks – notikumi, kas var negatīvi ietekmēt Kapitālsabiedrības spēju nodrošināt pakalpojumu sniegšanu vai sasniegt Kapitālsabiedrības noteiktos mērķus, notikumi, kas var radīt būtiskus finansiālus zaudējumus vai būtisku reputācijas kaitējumu, vai notikumi, kas var atstāt negatīvu ietekmi uz fizisko personu veselību un dzīvību, bet kuru iestāšanās varbūtība un/vai iespējamā negatīvā ietekme nav precīzi nosakāma

Risku vadība – procesu kopums Kapitālsabiedrībā, kas atbilstoši Kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijai 2025. – 2027. gadam, ietver risku politikas izveidi, uzņēmumu darbību ietekmējošu risku identificēšanu un novērtēšanu, risku mazinošu pasākumu, kā arī precīzu kontroles mehānismu pielietojuma definējumu

Risku vadības sistēma – vienotas risku vadības darbību organizēšanas, risku identificēšanas, risku novērtēšanas, reģistrēšanas, risku mazināšanas un kontroles pasākumu noteikšanas un īstenošanas, un risku vadības uzraudzības process

Risku samazināšana – atbilstošu darbību veikšana, lai samazinātu negatīvu nenoteiktības ietekmi

Riska mazināšanas un kontroles pasākumi – pasākumi, kas tiek īstenoti, lai mazinātu identificēto risku iestāšanās iespējamību un potenciālās sekas vai nepieļautu to līmeņa pieaugumu

Risku īpašnieks – Kapitālsabiedrības struktūrvienība, darbinieks vai valdes loceklis, kas ir atbildīgs par risku identificēšanu, novērtēšanu un kontroles pasākumu īstenošanu

Darbinieks – jebkurš Kapitālsabiedrības darbinieks

Struktūrvienība – Jebkura Kapitālsabiedrības profila struktūrvienība

Galvenie speciālisti – Ārstniecības departamenta galvenie speciālisti: galvenais ārsts, galvenais neonatologs, galvenā vecmāte/galvenā medicīnas māsa

IKS – Iekšējā kontroles sistēma

KVS – Kvalitātes vadības sistēma

MK – Latvijas Republikas Ministru kabinets

2. POLITIKAS VISPĀRĪGIE JAUTĀJUMI

POLITIKAS MĒRĶIS

1. Politikas mērķis ir noteikt vienotus risku vadības, iekšējās kontroles vides un atbilstības principus, izveidojot vienotu vadības sistēmu, kas nodrošina savlaicīgu būtiskāko risku identificēšanu, novērtēšanu un pārvaldību. Tā paredz atklāt iekšējās kontroles nepilnības, kas varētu negatīvi ietekmēt Kapitālsabiedrības darbību, un īstenot pasākumus to novēršanai.
2. Politika nodrošina Kapitālsabiedrības stratēģisko mērķu sasniegšanu, veicinot attīstību, mazinot iespējamus zaudējumus un reputācijas riskus. Tās ieviešanas rezultātā tiek nodrošināta sakārtota, ētiskām normām atbilstoša, ekonomiska, produktīva un efektīva darbība, kas atbilst spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, aizsargājot Kapitālsabiedrību no finansiāliem, darbības un reputācijas zaudējumiem.
3. Politikā noteiktie principi atbilst starptautiskajai risku vadības un iekšējās kontroles sistēmu (IKS) labākajai praksei, kā arī un saistošajam Latvijas Republikas tiesiskajam regulējumam.

POLITIKAS DARBĪBAS JOMA

4. Politika nosaka iekšējās kontroles sistēmas un risku vadības darbības, uzraudzības un pilnveides kārtību. Tā ir saistoša visiem Kapitālsabiedrības darbiniekiem, tai skaitā valdei, un attiecas uz visiem pārvaldības līmeņiem un struktūrvienībām.

POLITIKAS PAMATPRINCIPI

5. Kapitālsabiedrībā risku vadība tiek īstenota kā vienota, integrēta sistēma, kurā apvienoti ISO 9001 Kvalitātes vadības sistēmas, ISO 45001 Darba drošības un arodveselības vadības sistēmas, ISO 50001 Energopārvaldības sistēmas, ISO 37001 Kukuļošanas apkarošanas pārvaldības sistēmas un ISO 14001 Vides pārvaldības sistēmas standarti. Šāda pieeja nodrošina, ka katrs standarts netiek īstenots izolēti, bet gan kā daļa no kopēja pārvaldības modeļa, kas veicina efektivitāti un atbalsta organizācijas stratēģiskos mērķus.
6. Kvalitātes un risku vadības daļa nodrošina politikas ieviešanu un uzturēšanu, koordinējot ISO standartu integrāciju vienotā sistēmā. Tā pārrauga risku identificēšanas, novērtēšanas un novēršanas procesus, uztur vienoto risku reģistru digitālajā platformā, organizē darba grupas, sniedz metodisko atbalstu

struktūrvienībām, veic datu analīzi un iekšējos auditus, lai nodrošinātu atbilstību un efektivitāti.

7. Kvalitātes un risku vadības daļa arī veicina starp struktūrvienību sadarbību, nodrošina informācijas apriti un sagatavo priekšlikumus risku pārvaldības sistēmas uzlabošanai, balstoties uz identificētajām nepilnībām un labās prakses piemēriem.
8. Ir noteikts skaidrs risku tolerances līmenis, un risku vadība tiek īstenota kā nepārtraukts uzlabojumu process, nevis formāls pienākums. Tā tiek balstīta uz šādiem principiem:
 - 8.1. Laba pārvaldība – Labas pārvaldības princips ir konstitucionāls vispārējais tiesību princips, kas netieši ietverts Latvijas Republikas Satversmē un tieši nostiprināts Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. panta piektajā daļā, nosakot, ka valsts pārvaldei savā darbībā jāievēro labas pārvaldības princips. Kā noteikts ANO definīcijā – vislielākie draudi labai pārvaldībai rodas no korupcijas, likumpārkāpumiem un nabadzības, kas visi grauj caurskatāmību, drošību, līdzdalību un pamatbrīvības. Risku pārvaldības sistēma tiek pastāvīgi pilnveidota saskaņā ar labākās prakses principiem un pieredzi;
 - 8.2. Standarti un atbildība visos ar risku vadību, iekšējās kontroles vides un atbilstības noteikšanu saistītajos jautājumos;
 - 8.3. Uzraudzība un kontrole – nepārtraukta iekšējās kontroles, risku vadības un atbilstības sistēmu pārraudzība un vairāku līmeņu kontrole;
 - 8.4. Kompetence – apvienot uz rezultātu orientētus darbiniekus ar atbilstošām zināšanām, prasmēm un darba pieredzi. Kapitālsabiedrībā notiek regulāra un sistemātiska darbinieku izglītošana, informācijas sniegšana un izskaidrošana, veicinot sapratni par risku un tā pārvaldīšanu;
 - 8.5. Vienots risku reģistrs – apvienoti visu ISO standartu riski, kas ļauj identificēt kopsakarības un izmantot sinerģiju;
 - 8.6. Proaktīva pieeja – risku identificēšana un novēršana pirms to iestāšanās, izmantojot analītiskos rīkus, piemēram, FMEA (Failure Mode and Effects Analysis);
 - 8.7. Datu un KPI izmantošana – balstīta uz objektīvu rādītāju un statistikas datu analīzi;
 - 8.8. Pastāvīga uzlabošana (PDCA cikls) – plānošana, īstenošana, pārbaude, pilnveide;
 - 8.9. Iesaistoša kultūra – darbinieku aktīva iesaiste risku identificēšanā un novēršanā, droša ziņošanas vide;
 - 8.10. Atbildība un pārskatāmība – regulāra informācijas sniegšana par risku statusu un pieņemtajiem lēmumiem.

3. VISPĀRĪGS IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS RAKSTUROJUMS

IKS DEFINĒJUMS UN PAMATPRASĪBAS

9. Iekšējās kontroles sistēmas (IKS) definējums sniegts Iekšējā audita likuma 1. pantā – IKS ir risku vadības, kontroles un pārvaldības pasākumu kopums, kura uzdevums ir nodrošināt organizācijas mērķu sasniegšanu, efektīvu darbību, aktīvu aizsardzību un pārskatu ticamību, kā arī darbības atbilstību tiesību aktiem.
10. Atbilstoši normatīvajam regulējumam par IKS izveidošanu, ieviešanu un sistemātisku efektivitātes pārbaudi Kapitālsabiedrībā atbild valde.
11. Kapitālsabiedrības IKS izveidota atbilstoši sekojošām darbības pamatprasībām:
 - 11.1. efektīva, lietderīga un ekonomiska iestādes darbība atbilstoši tās kompetencei, Kapitālsabiedrības izvirzītajiem mērķiem, uzdevumiem un pieejamajiem resursiem;
 - 11.2. iestādes darbība sabiedrības interesēs, nodrošinot labu pārvaldību;
 - 11.3. iestādes darbība atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei;
 - 11.4. iespējamo korupcijas un interešu konflikta izveidošanās risku novēršana;
 - 11.5. mantas un finanšu līdzekļu izšķērdēšanas, neefektīvas un nelietderīgas izmantošanas novēršana;
 - 11.6. pieļauto kļūdu savlaicīga identificēšana un novēršana un nepieciešamo uzlabojumu veikšana;
 - 11.7. savlaicīgas, ticamas finanšu vai vadības informācijas iegūšana un aizsardzība pret informācijas neatļautu izpaušanu.

4. IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMA

12. Kapitālsabiedrības IKS sastāv no šādiem savstarpēji saistītiem elementiem:
 - 12.1. Kontroles vide
 - 12.2. Risku vadība
 - 12.3. Kontroles pasākumi
 - 12.4. Informācija un saziņa
 - 12.5. Uzraudzība

KONTROLES VIDES RAKSTUROJUMS

13. Kontroles vide ir galvenais elements iestādes IKS. Tā veido pamatu pārējiem minētās sistēmas elementiem: risku noteikšanai, analīzei un novērtējumam, kontroles pasākumiem, informācijai un saziņai, uzraudzībai.
14. Būtiskākie kontroles vides nosacījumi Kapitālsabiedrībā ir:
 - 14.1. Kapitālsabiedrībā ir noteikta iestādes mērķiem un darbībai atbilstoša iestādes struktūra.

Organizatoriskā struktūra veidota lineāri un organizēta 3 virzienos: finanšu (Finanšu departaments), ārstniecības (Ārstniecības departaments) un administratīvi tehniskie jautājumi (Saimnieciskā un tehniskā nodrošinājuma departaments). Finanšu un Saimnieciskā un tehniskā nodrošinājuma departamentā tiek ievērots lineārais darba organizācijas princips, bet Ārstniecības departamentā noteiktu funkciju sadalījumā noteikta matricas struktūra. Šāda struktūra nodrošina pārskatāmu uzdevumu deleģējumu un izpildes kontroles iespējas un ļauj Kapitālsabiedrību pārvaldīt, īstenojot vairāku pakāpju kontroli.
 - 14.2. Apstiprināti nolikumi un darbinieku amatu apraksti.

Kapitālsabiedrībā ir izstrādāti un regulāri aktualizēti departamentu un struktūrvienību nolikumi, kas nosaka to funkcijas, pakļautību un deleģētos uzdevumus. Katra darbinieka pienākumi, pakļautība un atbildība detalizēti ir noteikti amata aprakstos.
 - 14.3. Normatīvajos aktos noteikta loģiska, viegli pārskatāma un kontrolējama rīcības un atbildības deleģēšana.

Kapitālsabiedrībā iekšējos normatīvajos aktos noteikta loģiska, viegli pārskatāma un kontrolējama rīcības un atbildības deleģēšana. Tāpat Kapitālsabiedrībā ir izstrādāti detalizēti procesu apraksti, medicīniskās aprūpes protokoli, darba organizācijas protokoli un citi Kapitālsabiedrības sekmīgu funkcionēšanu regulējoši iekšējie normatīvie akti.
 - 14.4. Nodrošināta lēmumu pieņemšanas efektivitāte.

Kapitālsabiedrībā atbilstoši noteiktajam deleģējumam, pārvaldības struktūrai un kompetentai darbinieku iesaistei tiek nodrošināta ātra un efektīva lēmumu pieņemšana, veikta lēmumu izpildes rezultātu kontrole.
 - 14.5. Apstiprināta un ieviesta personāla vadības politika.

Kapitālsabiedrībā ir apstiprināta un ieviesta labiem pārvaldības principiem atbilstoša Personāla vadības politika un Personāla atlases politika, kā arī citi iekšējie normatīvie dokumenti un procesu apraksti darba tiesisko attiecību un personāla vadības jomā.

- 14.6. Apstiprināti iekšējās kārtības noteikumi.
Kapitālsabiedrībā apstiprinātie iekšējās kārtības noteikumi ir saistoši visiem darbiniekiem un klientiem.
- 14.7. Apstiprināts Ētikas kodekss.
Augstu ētisko standartu nodrošināšanai Kapitālsabiedrībā ir apstiprināts Ētikas kodekss, kas ir saistošs visiem darbiniekiem. Ar valdes rīkojumu izveidota Ētikas komisija un izstrādāts Ētikas komisijas Nolikums tās darbības reglamentācijai.
- 14.8. Skaidri definētas deleģēšanas, lēmumu pārbaudes, saskaņošanas un apstiprināšanas procedūras.
Kapitālsabiedrība ir izstrādājusi un ieviesusi integrētu vadības sistēmu, kas atbilst starptautisko standartu ISO 9001, ISO 14001, ISO 45001, ISO 50001 un ISO 37001 prasībām. Sistēmas prasības ir dokumentētas kvalitātes rokasgrāmatā un saistītajā iekšējā normatīvajā regulējumā, kas nodrošina vienotu pārvaldības praksi.
- 14.9. Nodrošināta materiālo un finanšu resursu aizsardzība.
Kapitālsabiedrībā nodrošināta materiālo un finanšu resursu aizsardzība, veicot vairāku pakāpju iekšējās kontroles procedūras, izstrādāti procesu apraksti vienotās norises kārtības nodrošināšanai.
- 14.10. Izstrādāta Interesu konfliktu un korupcijas risku novēršanas politika.
Kapitālsabiedrībā ir izstrādāta Interesu konfliktu un korupcijas risku novēršanas politika, noteiktas korupcijas un interešu konflikta novēršanas procedūras, iekļaujot pretkorupcijas pasākumu plānu, kā arī korupcijas riskam pakļauto amatu izvērtēšanu.
- 14.11. Skaidri pārskatāma sistēma pārskatu sniegšanai par rezultātiem.
Kapitālsabiedrībā izveidota skaidri pārskatāma sistēma pārskatu sniegšanai par rezultātiem gan gada griezumā, gan periodisko atskaišu veidā dažādām jomu uzraugošajām kontroles institūcijām. Notiek regulārs stratēģisko mērķu izpildes monitorings.
- 14.12. Tiek veikta darba izpildes novērtēšana.
Kapitālsabiedrības darba izpildes un sasniegto rezultātu novērtēšana tiek veikta ne retāk kā vienu reizi gadā kā triju pasākumu kopums: 1) Gada pārskata sagatavošana; 2) Vadības pārskata sagatavošana Kvalitātes vadības sistēmas ietvaros; 3) Ikgadējā darba plāna Darbības stratēģijas īstenošanai izpildes novērtējuma izstrādāšana. Darbinieku individuālā darba novērtēšanai Kapitālsabiedrībā tiek veikta regulāra darbinieku darba izpildes novērtēšana atbilstoši Nolikumam par personāla novērtēšanu elektroniskas divpakāpju anketēšanas un pārrunu veidā, ietverot darbinieka

pašvērtējumu un tiešā vadītāja vērtējumu, kā arī nodrošina atgriezenisko saiti.

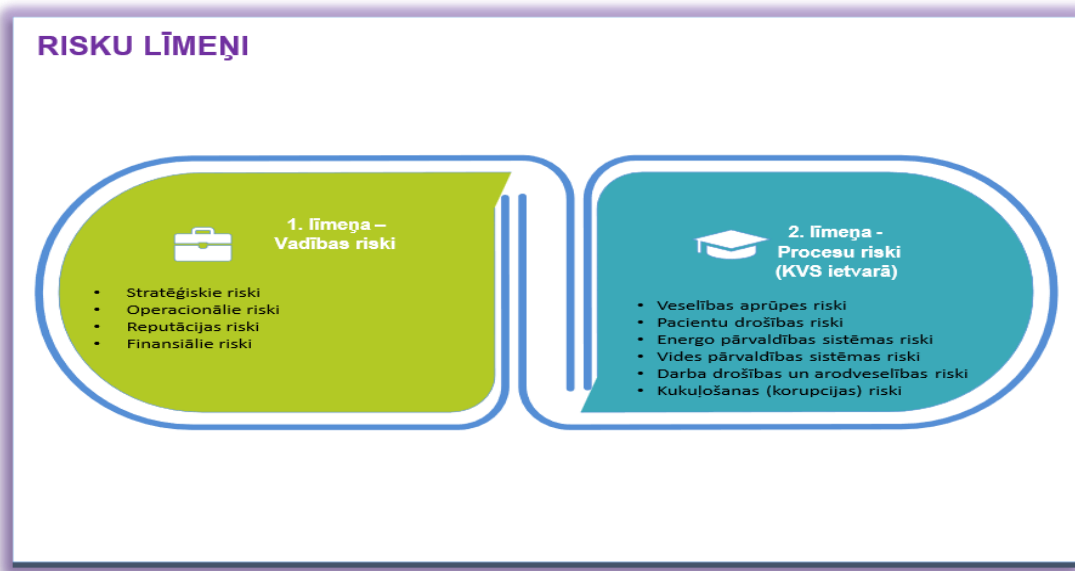
5. RISKU VADĪBAS IEGUVUMI UN RISKU KLASIFIKĀCIJA

15. Iekšējās kontroles vide nodrošina pamatu veiksmīgai risku pārvaldībai Kapitālsabiedrībā. Tā veicina risku kultūras attīstību, sākot no valdes un galvenajiem speciālistiem, un garantē strukturētu un pārdomātu pārmaiņu vadību. Šī vide sekmē efektīvu sadarbību starp dažādām struktūrvienībām un iekšējiem auditoriem. Tā nodrošina, ka risku pārvaldības sistēmu vada kvalificēts, pieredzējis Kvalitātes un risku vadības daļas vadītājs, kas ir būtiski, lai risku process noritētu nevainojami.
16. Kapitālsabiedrības valdes apstiprināti iekšējie noteikumi nosaka pienākumu un atbildības sadalījumu attiecībā uz risku pārvaldības procesu. Tas nodrošina skaidrību un kārtību, veidojot stabilu pamatu risku efektīvai vadībai Kapitālsabiedrībā.
 - 16.1. Risku vadība palielina panākumu sasniegšanas iespēju, kā arī būtiski samazina zaudējumu iestāšanās varbūtību;
 - 16.2. Sekmē Kapitālsabiedrības mērķu sasniegšanu un darbības nepārtrauktību mainīgos apstākļos.
 - 16.3. Ļauj pieņemt iespējami pamatotus lēmumus par potenciālo negatīvo risku ietekmi un maksimāli izmantot iespēju kapacitāti.
 - 16.4. Ļauj uzlabot vadības un atbalsta procesus, izsvērt visu potenciālo risku veidu ietekmi uz Kapitālsabiedrībai būtiskiem procesiem un aktivitātēm, uzlabojot organizācijas darbības efektivitāti.
 - 16.5. Palīdz efektīvi plānot un izmantot resursus, koncentrējoties uz prevenciju, nevis krīžu seku novēršanu.
 - 16.6. Stiprina Kapitālsabiedrības reputāciju un ārējo pušu uzticību, demonstrējot spēju pārvaldīt riskus.

6. RISKU KLASIFIKĀCIJA UN VADĪBAS SPECIFIKA DAŽĀDĀS KAPITĀLSABIEDRĪBAS DARBĪBAS SFĒRĀS

17. Plānojot un īstenojot savu darbību, Kapitālsabiedrība apsver iespējamus riskus un iespējas. Kapitālsabiedrības Vidēja termiņa darbības stratēģijā ir sniegts detalizēts izvērtējums tirgus situācijai, darbības stipro un vājo pušu, iespēju un draudu (SVID) analīze, kā arī veikta SVID analīze katram pamatdarbības procesam, izvērtējot attīstības virzienus un iespējas, kā arī iespējamus riskus un apdraudējumu.

18. KVS ietvarā Kapitālsabiedrības pamatdarbības procesu un atbalsta procesu aprakstos un citos Kapitālsabiedrības IKS iekšējos normatīvajos dokumentos ir iekļauti korekti izmērāmi auditējamie kritēriji risku vadības pasākumu izpildes efektivitātes vērtējumam. Šo procesu izpildes uzraudzība notiek KVS ietvaros.
19. Efektīvākai risku vadībai Kapitālsabiedrības riski ir iedalīti risku kategorijās, kas apvieno līdzīgus riskus pēc veida, kā arī paredzamajām sekām.

Attēls – Kapitālsabiedrības risku līmeņi

20. Stratēģiskie riski – saistīti ar lēmumu pieņemšanu par stratēģiju un attīstību, inovāciju ieviešanu, atbildības deleģēšanu, investīcijām. Stratēģisko risku vadībā būtiska loma ārējiem riska faktoriem – politiskiem un valsts veselības aprūpes kopējiem stratēģiskiem riskiem.
21. Kā būtiski stratēģisko risku avoti akcentējami: veselības aprūpes jomas vadības pēctecības trūkums, prioritāšu maiņa un nestabilitāte, neparedzama un neracionāla dzemdību palīdzības un perinatālās aprūpes plānošana valstiskā līmenī un līdz ar to saistītais pacientu skaits, ilgtspējīgas demogrāfiskas atbalsta sistēmas trūkums, izmaiņas nodokļu sistēmā, cilvēkresursu nepietiekamība veselības aprūpes sistēmā kvalificētu speciālistu aizplūšanas rezultātā.
22. Stratēģisko risku vadībai realizējamie pasākumi:
 - 22.1. Darba samaksas un sociālo garantiju izmaiņas valsts līmenī;
 - 22.2. Regulāra valsts un pašvaldības ekonomisko, politisko un finanšu sektora izmaiņu monitorings;
 - 22.3. Kapitālsabiedrības iesaiste pamatdarbības jomu regulējošo ārējo normatīvo aktu izstrādē – iesaistīšanās darba grupās MK noteikumu, likumu izstrādes procesā. Iesaiste auditējamo kvalitātes kritēriju un vadlīniju izstrādes un ieviešanas procesā;

- 22.4. Kapitālsabiedrībā – finansiālo resursu un investīciju stratēģiski pārdomāta plānošana;
 - 22.5. Savlaicīga informācijas saņemšana un nodošana;
 - 22.6. Stratēģisko mērķu skaidrošana un darbinieku iesaiste mērķu realizācijā, investīcijas personāla tālāk izglītošanai, motivācijai un piesaistei.
23. Finansiālie riski – finansiālie riski ir būtiski un svarīgi, jo tie var apdraudēt Kapitālsabiedrības maksātspēju un radīt bankrota draudus. Būtiskākie finanšu risku avoti: kredīti, likviditāte, valūta, piesaistītās investīcijas, atkarība no valsts diktētām cenām, pacientu skaita samazināšanās.
24. Finansiālo riska avotu vadības pasākumi:
- 24.1. budžeta plānošana un tā izpildes kontrole, dažādas iekšējās kontroles procedūras (piemēram, četru acu princips), galveno partneru saistību izpildes kontrole, kas tiek izmantota, lai nodrošinātu finansiālo risku avotu kontroles;
 - 24.2. spēcīgas finanšu plānošanas un vadības sistēmas izveide, kas nodrošina regulāru finansiālo risku apzināšanu un uzraudzību;
 - 24.3. Kapitālsabiedrības finanšu darbības efektivitātes ikmēneša un ikgadējā analīze;
 - 24.4. riski, kas saistīti ar valsts noteiktajām cenām un pacientu skaitu ir vērtējami kā ārējie riski un nav kontrolējami no Kapitālsabiedrības puses, tādēļ uzņēmums ikgadējā plānošanas procesā veic prognozēšanu atbilstoši ārēji noteiktajiem nosacījumiem un pielāgo savu darbību.
25. Nodokļu riski – nodokļu procesu risku vadībai Kapitālsabiedrībā ir izstrādāta Nodokļu procesu risku vadības Politika, kuras mērķis ir nodrošināt vienotu, efektīvu un viegli administrējamu nodokļu uzskaites procesu un nodokļu risku vadības politiku Kapitālsabiedrības IKS ietvaros.
26. Operacionālie riski – operacionālie riski ir riski, kas saistīti ar darbības vai iekšējo kārtību un procedūru neatbilstību vai nepilnībām, pielietojamo informācijas tehnoloģiju sistēmu funkcionalitāti, ārēju apstākļu ietekmi, cilvēku faktora izraisītām kļūmēm vai darbības neatbilstību, neieskaitot juridisko risku, bet ieskaitot krāpšanas risku.
27. Operacionālo risku avoti – iekšējie un ārējie krāpnieciskie darījumi, neatbilstoša nodarbinātības prakse, *darbaspēka kapacitāte*, materiālo aktīvu bojājumi, iekšējo un ārējo normatīvo aktu neievērošana, nekorekta attieksme pret klientiem, neatbilstoši produkti un komercdarbības prakse, nepilnīga izpilde piegādes un procesa vadībā un tamlīdzīgi.
28. Operacionālo risku vadības pasākumi:

- 28.1. aktīva sekošana normatīvo aktu izmaiņām, dalība nozares profesionālajās nevalstiskajās organizācijās, aizstāvot savas pozīcijas. Cieša sadarbība ar uzraugošajām un kontroles institūcijām;
 - 28.2. regulāra kvalitātes kontrole, veicot iekšējos un ārējos auditus, jaunāko normatīvo aktu prasību iekļaušana procesos, regulāra sadarbības partneru un viņu piegādāto preču un sniegto pakalpojumu izvērtēšana, kvalitātes sertifikātu atjaunošana;
 - 28.3. aktīva sadarbība ar izglītības iestādēm jauno speciālistu sagatavošanā, darbinieku apmācība, darbinieku apmierinātības pētījumu veikšana, motivācijas sistēmas ieviešana un attīstība. Pastāvīga sniegto pakalpojumu izmaksu un rentabilitātes izvērtēšana.
29. Reputācijas riski – riski, kas saistīti ar negatīva viedokļa veidošanos par Kapitālsabiedrību pacientiem, klientiem, darījumu partneriem, uzraudzības iestādēm un citām Kapitālsabiedrības darbībā ieinteresētām personām.
30. Reputācijas risku avoti:
- klientu sūdzības un negatīvas klientu atsauksmes publiskajā telpā, darbinieku pieļautās profesionālās kļūdas, nepietiekoša komunikācija, negodprātīga rīcība un pārkāpumi, t. sk. konfidencialās informācijas vai pacientam saistošas informācijas izpaušana, profesijas prestiža trūkums sabiedrībā, gaidu neatbilstība realitātei, korupcijas iespējamība nepietiekoša atalgojuma dēļ, sadarbības partneru negodprātīga vai kaitnieciska darbība un tam līdzīgi.
31. Būtiskākie reputācijas risku vadības pasākumi:
- 31.1. Konsekventa Latvijas valsts tiesiskā regulējuma ievērošana un savlaicīga Kapitālsabiedrības saistību pildīšana;
 - 31.2. regulējošo institūciju un veselības aprūpes jomas uzraudzības iestāžu prasību konsekventa ievērošana;
 - 31.3. pamatdarbības procesu un kvalitātes prasību konsekventa ievērošana;
 - 31.4. pastāvīgs publiskās telpas un mediju publikāciju monitorings, sadarbība ar medijiem, Dzemdību nama kā viedokļa līdera tēla nostiprināšana, pozitīvas publicitātes veidošana;
 - 31.5. regulāra klientu apmierinātības aptauju veikšana un analīze, iespējamo korektīvo darbību veikšana;
 - 31.6. darbinieku apmierinātības aptauju veikšana, darba vides un iekšējā mikroklimata uzlabošana, rūpes par darbinieku emocionālo veselību un psiholoģisks atbalsts kritiskās situācijās;
 - 31.7. ikgadēja darbinieku novērtēšana, nemateriāla un finanšu iespēju robežās uz novērtējumu balstīta materiālā motivēšana;
 - 31.8. komandas saliedēšana un regulāras komandas darba apmācības.

7. VESELĪBAS APRŪPES KVALITĀTES UN PACIENTU DROŠĪBAS RISKU VADĪBAS SISTĒMA

32. Mūsdienu veselības aprūpes risku vadība ir proaktīva un integrēta. Tā vairs ne tikai reaģē uz notikumiem, bet aktīvi novērtē riskus pirms tie ietekmē pacientus
33. Galvenie principi:
 - 33.1. Integrēta pieeja: Apvieno visus riskus (klīniskos, administratīvos, darbinieku drošības) vienā sistēmā, lai nodrošinātu visaptverošu un efektīvu pārvaldību.
 - 33.2. Proaktīva kultūra: Veicina drošu ziņošanas vidi, kurā darbinieki bez bailēm ziņo par kļūdām un gandrīz notikušiem incidentiem.
 - 33.3. Uz datiem balstīta analīze: Izmanto digitālus rīkus, lai analizētu datus un identificētu tendences, kas palīdz pieņemt pamatotus lēmumus.
 - 33.4. Pacientu iesaiste: Aktīvi iesaista pacientus un viņu ģimenes risku novērtēšanā, lai nodrošinātu augstāku drošības līmeni un veicinātu uzticību.
34. Risku vadības sistēma un procesi pamatdarbības jomā – dzemdību palīdzības un perinatālās aprūpes sniegšanā – ir saskaņoti ar Kapitālsabiedrības vajadzībām un risku specifiku. Par pamatu tika ņemti starptautiski atzīti, veselības aprūpes jomā izmantotu KVS – *Det Norske Veritas GL* un visbiežāk par ārstniecības iestāžu novērtēšanas sistēmu pamatu izmantotās akreditācijas sistēmas *Joint Commission on Hospital Accreditation (JCHA, USA)* starptautisko risku vadības standartu pamatnostādnes.
35. Veselības aprūpes kvalitātes riski un pacientu drošības riski tiek izvērtēti sekojošās jomās:
 - 35.1. Darbinieku kompetence;
 - 35.2. Pacientu klīniskās aprūpes riski;
 - 35.3. Drošas vides riski;
 - 35.4. Vadības kompetence un atbildība;
 - 35.5. Pacienti un darbiniekiem droša vide;
 - 35.6. Kvalitātes un drošības pilnveidošana.
36. Risku novērtēšana vērsta uz pacienta veselības aprūpi, vienlaicīgi identificējot riskus Kapitālsabiedrības darbiniekiem, sadarbības partneriem, infrastruktūrai un apkārtējai videi. Risku novērtēšanas rezultātā iegūtie dati sniedz priekšstatu un tiek izmantoti procesu pilnveidošanai, Stratēģijas izstrādei, drošības uzlabošanai un risku samazināšanai.

8. ARODVESELĪBAS UN DARBA DROŠĪBAS RISKU PĀRVALDĪBA

37. Mērķis un vispārējā koncepcija:

- 37.1. Kapitālsabiedrība nodrošina attīstību, piemērojot ilgtspējīgus un drošus principus, ņemot vērā arodveselības un darba drošības pārvaldības sistēmas (turpmāk – ADDPS) politikas mērķus, lai uzlabotu pieeju darba drošības pārvaldībai.
- 37.2. Kapitālsabiedrības mērķis ir veidot un uzturēt tādu darba aizsardzības sistēmu, kas nosaka ne tikai darba aizsardzības prasību nodrošināšanu un darba vides uzlabošanu, bet arī veicina katra darbinieka personīgo iesaisti drošu darba vietu veidošanā un nepārtrauktā uzlabošanā.

38. Iesaistīto pušu pienākumi un atbildība: Vadība ir tā, kas nodrošina, ka izvirzītie mērķi tiek sasniegti, un ka process norit efektīvi un atbilstoši plānam, kā arī radot piemērotu vidi un veicinot sadarbību.

39. Politikas īstenošana:

- 39.1. Stratēģiju izstrādāšana un plānošana – vadība definē, kā politika tiks ieviesta, izveidojot skaidru plānu, kas ietver gan īstermiņa, gan ilgtermiņa mērķus.
- 39.2. Komunikācija – vadībai skaidri un saprotami jākomunicē politikas mērķus visiem iesaistītajiem, lai katrs darbinieks saprot savu lomu un atbildību.
- 39.3. Lēmumu pieņemšana – īstenošanas procesā bieži rodas neparedzētas situācijas. Vadība ir atbildīga par ātru un efektīvu lēmumu pieņemšanu, kas ļauj turpināt darbu.

40. Uzraudzība:

- 40.1. Monitorings – vadība regulāri uzrauga, ka process norit atbilstoši plānam un nav noviržu.
- 40.2. Korekciju veikšana – ja tiek konstatētas problēmas vai nepilnības, vadība ir atbildīga par korektīvo pasākumu ieviešanu, lai novirzītos atpakaļ uz mērķu sasniegšanu.

41. Risku novērtēšana un pārvaldība:

Kapitālsabiedrībā darba vides riski tiek identificēti, veicot regulāras darba vietas pārbaudes saskaņā ar apstiprināto grafiku. Papildus tam risku identifikāciju un darba vides riska novērtēšanu veic arī šādos gadījumos:

- 41.1. uzstādīts jauns darba aprīkojums;
- 41.2. darba procesos tiek izmantotas jaunas ķīmiskās vielas vai maisījumi;
- 41.3. būtiski pārkārtota darba vieta;
- 41.4. noticis nelaimes gadījums;

- 41.5. ieviesta attālināta darba vieta.
- 42. Darba vides risku novērtēšanā tiek iesaistīti struktūrvienību/nodaļu/daļu vadītāji, kā arī darbinieki. Novērtējamie darba vides riska faktori ietver šādus veidus, kā arī citus iespējamus riskus atbilstoši darba vides specifikai un normatīvo aktu prasībām:
 - 42.1. Fizikālie riska faktori – mikroklimats; troksnis, vibrācija, apgaismojums.
 - 42.2. Fiziskie riska faktori – darbs piespiedu pozā, redzes sasprindzinājums, smagumu pārvietošana.
 - 42.3. Psihoemocionālie riska faktori – paaugstināta atbildība, nakts darbs, saspringta psiholoģiskā atmosfēra darbā, vardarbība.
 - 42.4. Bioloģiskie riska faktori – saskare ar asinīm, infekcijas slimību izplatības risks.
 - 42.5. Ķīmiskie riska faktori – ārstniecības līdzekļi, dezinfekcijas līdzekļu ietekme.
 - 42.6. Traumatisma riski – pakļupšana, paslīdēšana, mikro traumas, elektrotraumas, ugunsbīstamība.
- 43. Kapitālsabiedrība piemēro Darba vides riska novērtēšanas metodiku, kas balstās uz Tampere Tehniskajā universitātē izstrādātu riska vadības modeli/matricu, kas satur riska bīstamības pakāpes novērtējumu un nepieciešamās pasākumu prioritātes. Balstoties uz darba vides riska novērtējuma rezultātiem, tiek sagatavots darba aizsardzības pasākumu plāns, kurā tiek noteikti pasākumi, atbildīgie un termiņi pasākumu novērtēšanai vai mazināšanai. Visi darba vides riska novērtējumi un veiktie pasākumi tiek dokumentēti un regulāri pārskatīti.

9. ENERGO PĀRVALDĪBAS RISKI

- 44. Galvenais princips: Nodrošināt, ka enerģijas patēriņš ir efektīvs un ilgtspējīgs, samazinot izmaksas un ietekmi uz vidi.
- 45. Riska pārvaldības mērķis/iespējamie draudi:
 - 45.1. pieaugošas enerģijas cenas;
 - 45.2. energoapgādes pārtraukumi;
 - 45.3. regulatīvo prasību izmaiņas.
- 46. Iekšējās kontroles sistēmas uzraudzības mehānisms:
 - 46.1. regulāri pārbaudīt un analizēt enerģijas patēriņa datus, lai noteiktu nepilnības;
 - 46.2. noteikt konkrētus un izmērāmus enerģijas taupīšanas mērķus;
 - 46.3. ieviest viedās mērīšanas sistēmas un sensorus, lai reāllaikā sekotu līdzi patēriņam.

10. PACIENTU DROŠĪBAS RISKI

- 47. Galvenais princips: Novērst kaitējumu pacientiem un nodrošināt augstu aprūpes kvalitāti.
- 48. Riska pārvaldības mērķis/iespējamie draudi:
 - 48.1. medicīniskas kļūdas;
 - 48.2. infekciju izplatīšanās;
 - 48.3. iekārtu bojājumu iespējamība.
- 49. Iekšējās kontroles sistēmas uzraudzības mehānisms:
 - 49.1. nodrošināt vienkāršu un anonīmu sistēmu, kurā darbinieki var ziņot par starpgadījumiem bez bailēm no sankcijām;
 - 49.2. izveidot darba grupas incidentu datu analīzei un sistēmisko problēmu identificēšanai;
 - 49.3. regulāri apmācīt personālu par jaunākajām drošības praksēm un nodrošināt skaidras darba procedūras.

11. VIDES RISKI

- 50. Galvenais princips: samazināt organizācijas darbības negatīvo ietekmi uz vidi.
- 51. Riska pārvaldības mērķis/iespējamie draudi:
 - 51.1. gaisa un ūdens piesārņojums;
 - 51.2. atkritumu daudzums;
 - 51.3. dabas resursu patēriņš.
- 52. Iekšējās kontroles sistēmas uzraudzības mehānisms:
 - 52.1. veikt iekšējos un ārējos auditus, lai pārbaudītu vides prasību izpildi;
 - 52.2. kontrolēt un analizēt atkritumu apjomu un sastāvu, lai veicinātu to samazināšanu un pārstrādi.

12. STRATĒĢISKAS NOZĪMES RISKI

Galvenais princips:

Proaktīvi novērtēt un pārvaldīt riskus, kas saistīti ar ilgtermiņa mērķiem un konkurētspēju.

Riska pārvaldības mērķis/iespējamie draudi:

- a) tirgus izmaiņas;
- b) jaunu konkurentu parādīšanās;

- c) reputācijas zudums;
- d) neatbilstošas stratēģijas izvēle.

Iekšējās kontroles sistēmas uzraudzības mehānisms:

- a) vadībai regulāri jāpārskata un jānovērtē stratēģiskie riski, ņemot vērā iekšējos un ārējos faktorus;
- b) izstrādāt un uzraudzīt KPI, kas atspoguļo stratēģisko mērķu sasniegšanu;
- c) nodrošināt efektīvu komunikāciju par riskiem visos vadības līmeņos un regulāri pārskatīt stratēģiju.

13. FINANŠU RISKI

Galvenais princips: Finanšu riski ir notikumi vai apstākļi, kas var negatīvi ietekmēt Kapitālsabiedrības finanšu mērķu sasniegšanu.

Riska pārvaldības mērķis:

Identificēt, novērtēt, kontrolēt un mazināt iespējamos finanšu riskus, nodrošinot, ka Kapitālsabiedrība sasniedz savus mērķus, vienlaikus aizsargājot aktīvus un samazinot zaudējumu iespējamību.

Iekšējās kontroles sistēmas uzraudzības mehānismi:

- a) regulāras pārbaudes un auditi, lai pārliecinātos par kontroles pasākumu spēkā esamību un efektivitāti;
- b) atskaišu sagatavošana par identificētajiem iekšējās kontroles trūkumiem;
- c) vadības uzraudzība un atbildības nodrošināšana par finanšu risku pārvaldību.

14. IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS UZRAUDZĪBA

53. Iekšējās kontroles sistēmas uzraudzība ir būtisks process, kas nodrošina sistēmas efektivitāti, atbilstību un pastāvīgu pilnveidošanu.

Galvenie uzraudzības posmi:

- 53.1. Nepārtraukta uzraudzība: Sistēmas uzraudzība notiek ikdienas operacionālajos procesos, ietver regulāru datu analīzi, KPI (galvenie veiktspējas rādītāji) monitorēšanu un vadības atskaišu pārskatīšanu, lai ātri identificētu novirzes.
- 53.2. Periodiska novērtēšana: Iekšējie auditori veic detalizētākus novērtējumus, pārbaudot visus sistēmas elementus, lai pārliecinātos, ka tie darbojas kā paredzēts un atbilst noteiktajiem standartiem un normatīvajiem aktiem.

- 53.3. Deficītu novēršana: Ja tiek konstatētas nepilnības vai deficīti, vadība nekavējoties reaģē, izstrādājot un ieviešot korektīvās rīcības plānus, ar noteiktiem atbildīgajiem un termiņiem.
- 53.4. Vadības ziņojumi: Regulāri sagatavo ziņojumus par iekšējās kontroles sistēmas stāvokli, apkopojot datus par incidentiem, pārkāpumiem un uzlabojumiem, ko izmanto stratēģisku lēmumu pieņemšanai un sistēmas atbilstības nodrošināšanai organizācijas mērķiem.
54. Risku vadības “trīs aizsardzības līniju” koncepcija, lai nodrošinātu risku pārvaldības efektivitāti, Kapitālsabiedrībā tiek ievērota procesu vadībai un organizatoriskai struktūrai adaptēta trīs aizsardzības līniju struktūra:
- 54.1. “Pirmā aizsardzības līnija” – pastāvīga Kapitālsabiedrības risku pārvaldība, tai skaitā kontroles vide un pasākumi, kas ikdienā samazina risku līmeni, īstenojot Kapitālsabiedrības risku pārvaldību, tai skaitā risku kontroles pasākumu īstenošanu ikdienā, veicot darba pienākumus.
- Šo primāro aizsardzību nodrošina struktūrvienību vadītāji, procesu īpašnieki, darbinieki, novērtējot Kapitālsabiedrības riskus un ziņojot par tiem, savas kompetences un definētās atbildības ietvaros ievērojot Politiku un Kapitālsabiedrības iekšējos normatīvos un citus dokumentus, kas reglamentē attiecīgo risku veidu pārvaldību.
- 54.2. “Otrā aizsardzības līnija” – atbalsts un konsultācijas risku vadības procesa ieviešanā un uzturēšanā, kā arī pirmās aizsardzības līnijas risku pārvaldības procesa uzraudzība. Otrās aizsardzības līnijas darbību nodrošina Kvalitātes un risku vadības daļas vadītājs, veicot atbilstības funkcijas nodrošināšanu, kā arī savas jomas atbildīgie galvenie speciālisti, veicinot un uzraugot Kapitālsabiedrības riska pārvaldības ieviešanu, uzturēšanu, pilnveidošanu, tādējādi pilnveidojot pirmās aizsardzības līnijas Kapitālsabiedrības risku vadības efektivitāti.
- 54.3. “Trešā aizsardzības līnija” – neatkarīga un objektīva iekšējā audita veikšana. Iekšējā audita funkciju nodrošina iekšējie auditi saskaņā ar ikgadējo iekšējā audita plānu, vienlaicīgi veicot Kapitālsabiedrības risku pārvaldības kontroli, tai skaitā “pirmās un otrās aizsardzības līnijas” darbības neatkarīgu un objektīvu novērtējumu. Ziņojums par rezultātiem tiek iesniegts Kapitālsabiedrības valdei.
55. Iekšējā audita pamatā ir neatkarības princips – gan no risku īpašniekiem, gan valdes un citām uzraudzības institūcijām. Iekšējā audita vērtējumam ir jābūt objektīvam, balstītam uz faktiem un neatkarīgu vērtējumu. Iekšējie auditori sniedz proaktīvus priekšlikumus valdei un risku īpašniekiem nepieciešamo korektīvo pasākumu iniciēšanai.

15. RISKU VADĪBAS SISTĒMĀ NOTEIKTĀ ATBILDĪBA UN PIENĀKUMI

56. Valde:

- 56.1. ir atbildīga par risku, iekšējās kontroles, vides un atbilstības (*compliance*) pārvaldības procesu izveidi un darbību Kapitālsabiedrībā, tajā skaitā Politikas izpildei nepieciešamā iekšējā normatīvā regulējuma izstrādi, tajā skaitā izstrādā risku vadības procedūru, kas iekļauj risku vadības pasākumus un ziņošanu kapitāla daļu turētāja pārstāvim.
- 56.2. Valde nodrošina vienotu Risku vadību un iekšējo kontroli Kapitālsabiedrībā, izveido visas būtiskās darbības jomas aptverošu Risku vadības un IKS, nodrošina tās uzturēšanu.
- 56.3. Valde reizi gadā izskata un apstiprina Kvalitātes un risku vadības daļas vadītāja sniegto ikgadējo Risku vadības pasākumu plānu, nosaka īstenojamos risku mazinošos pasākumus un to izpildes termiņus, kā arī par to īstenošanu atbildīgos darbiniekus un Risku vadības pasākumu efektivitātes novērtējumu par iepriekšējo periodu.
- 56.4. uzrauga Risku vadības un iekšējās kontroles pasākumu īstenošanu, izskata būtisko risku kontroļu un pasākumu īstenošanas gaitu.
- 56.5. Reizi gadā sniedz ziņojumu kapitāldaļu turētājam par konstatētajiem riskiem, risku vadības pasākumu efektivitātes novērtējumu par iepriekšējo periodu un risku mazināšanas pasākumu plānu nākamajam gadam.

57. Kapitālsabiedrības iekšējais audits:

- 57.1. regulāri pārbauda risku pārvaldības sistēmas organizāciju un darbību, novērtē, vai būtiskie riski ir pietiekami pārvaldīti un vai risku novērtēšana un ziņošana par riskiem un kontroli ir atbilstoša un ticama.
- 57.2. iekšējie auditi tiek organizēti un vadīti, balstoties uz Kapitālsabiedrības iekšējo normatīvo regulējumu un atbilstoši ISO 9001, ISO 45001, ISO 14001, ISO 50001 un ISO 37001 standartu prasībām.
- 57.3. Auditēšanas biežums, apjoms un kārtība tiek noteikta, ņemot vērā visu standarta prasību izpildi, nodrošinot, ka audits aptver visus svarīgākos darbības aspektus. Vienlaikus tiek stingri ievēroti iekšējo auditoru neatkarības un objektivitātes principi, lai audits sniegtu uzticamus, godīgus un visaptverošus rezultātus, kas ir būtiski sistēmu nepārtrauktai uzlabošanai.
- 57.4. sniedz Kapitālsabiedrības valdei un KVS ziņojumu par iekšējā audita laikā konstatētajiem trūkumiem un nepilnībām, ieteicamajām korektīvajām pēc audita darbībām.

58. Kvalitātes un risku vadības daļas vadītājs:
- 58.1. Kvalitātes un risku vadības daļas vadītājs piedalās Kapitālsabiedrības Politikas un ar to saistīto iekšējo normatīvo dokumentu izstrādē, kas reglamentē Kapitālsabiedrības risku vadību. Pēc izstrādes tie tiek iesniegti valdei izskatīšanai un apstiprināšanai.
 - 58.2. Kvalitātes un risku vadības daļas vadītājs, sadarbojoties ar struktūrvienībām un valdi, koordinē un kontrolē Politikā un iekšējos normatīvajos aktos noteikto risku vadības sistēmas ieviešanu Kapitālsabiedrībā un atbilstību Kapitālsabiedrības politikām.
 - 58.3. uztur Kapitālsabiedrībā izstrādāto anonīmo ziņošanas sistēmu par pacientu drošības gadījumiem Kapitālsabiedrības iekšējā digitālajā saziņas vietnē INTRANET, identificējot aktualizētās riska jomas un nosūtot tālāk izvērtēšanai un korektīvo darbību veikšanai atbildīgajiem darbiniekiem.
 - 58.4. uztur un aktualizē vienoto elektronisko Kapitālsabiedrības risku reģistru.
 - 58.5. katru gadu izstrādā KVS iekšējo auditu programmu.
 - 58.6. uzrauga Risku vadības pasākumu īstenošanu un sniedz atbalstu atbildīgajiem darbiniekiem Kapitālsabiedrības risku vadības procesu īstenošanā.
 - 58.7. veic risku vērtēšanu kopā ar Risku īpašnieku, apkopo informāciju par riskiem, aktualitātēm, sagatavo Risku vadības pasākumu plānu un Risku vadības pasākumu efektivitātes novērtējumu par iepriekšējo periodu.
 - 58.8. Kvalitātes un risku vadības daļas vadītājs sagatavo regulārus ziņojumus valdei un citām ieinteresētajām pusēm par risku vadības sistēmas stāvokli, atklājumiem un veiktajām darbībām, tādējādi nodrošinot caurskatāmību.
59. Galvenie speciālisti un departamentu direktori:
- 59.1. apzina, koordinē un uzrauga Risku vadības aktivitātes atbildībā esošajās funkcijās lai savlaicīgi identificētu un pārvaldītu esošos un potenciālos riskus – nodrošinātu risku kontroļu īstenošanu un iniciētu un ieviestu papildu kontroles vai korektīvos pasākumus;
 - 59.2. piedalās Kapitālsabiedrības Politikas un ar to saistīto iekšējo normatīvo dokumentu izstrādē, kas reglamentē Kapitālsabiedrības risku vadību;
 - 59.3. savlaicīgi informē Kvalitātes un risku vadības daļas vadītāju un valdi par riska iespējamību vai esamību;
 - 59.4. sadarbībā ar Kvalitātes un risku vadības daļas vadītāju veic risku, kas attiecas uz attiecīgo funkciju, detalizētu izvērtēšanu;
 - 59.5. piedalās Risku vadības pasākumu plāna un Risku vadības pasākumu efektivitātes novērtējuma par iepriekšējo periodu sagatavošanā.
60. Kapitālsabiedrības struktūrvienību vadītāji:

- 60.1. Apzina, koordinē un uzrauga Risku vadības aktivitātes atbildībā esošajās funkcijās, lai atbilstoši savas struktūrvienības darbības jomai savlaicīgi identificētu un pārvaldītu esošos un potenciālos riskus – nodrošinātu risku kontroļu īstenošanu un papildu risku mazinošo pasākumu apzināšanu un ieviešanu;
 - 60.2. savas kompetences ietvaros atbild par risku identificēšanu un analīzi, informācijas sniegšanu par riskiem un notikušajiem pārkāpumiem vai apdraudējumiem struktūrvienībā;
 - 60.3. savlaicīgi hierarhiskā kārtībā informē galvenos speciālistus, departamentu vadītājus vai valdi par riska iespējamību vai esamību;
 - 60.4. sadarbībā ar Kvalitātes un risku vadības daļas vadītāju un galvenajiem speciālistiem veic risku, kas attiecas uz attiecīgo struktūrvienību, detalizētu izvērtēšanu.
61. Darbinieki:
- 61.1. veic Risku vadību savas kompetences un izveidoto procesu un protokolu ietvaros;
 - 61.2. savlaicīgi ziņo savam tiešajam vadītājam par jauna riska identificēšanu vai iestāšanos savā darbā.
62. Riska īpašnieks:
- 62.1. apkopo informāciju par Kapitālsabiedrības riskiem, t. sk. būtiskajiem riskiem, to ikgadējām aktualitātēm, izvērtējumu un risku vadību;
 - 62.2. savlaicīgi informē valdi, jomas galveno speciālistu un risku vadītāju par jauna būtiskā riska identificēšanu;
 - 62.3. sadarbībā ar Kvalitātes un risku vadības daļas vadītāju veic risku, kas attiecas uz attiecīgo funkciju vai struktūrvienību, detalizētu analīzi un izvērtēšanu, iesniedz apstiprināšanai priekšlikumus būtisko risku kontroles pasākumu ieviešanas plānam, kā arī iesniedz Kvalitātes un risku vadības daļas vadītājam ziņojumu par būtisko risku analīzes rezultātiem.

16. RISKU VADĪBAS PROCESA GALVENIE POSMI

63. Risku vadības process Kapitālsabiedrībā ietver šādus elementus: risku identificēšana, risku vērtēšana, risku reģistrēšana, risku kontroles vai mazināšanas pasākumu noteikšana un ieviešana, risku uzraudzība un pārskatīšana, ziņošana un informēšana.

RISKU VADĪBAS PROCESA SOĻI

Attēls – Risku vadības procesa soļi

63.1. Risku identificēšana

- a) Risku identificēšana ir process, kurā noskaidro, kāds risks vai drauds pastāv vai var iestāties nākotnē un ietekmēt Kapitālsabiedrības darbību un mērķu sasniegšanu.
- b) Risku identificēšana ir nepārtraukts process Kapitālsabiedrībā, ko darbinieki veic ikdienā visos darbības līmeņos un kas var ietekmēt būtisku lēmumu pieņemšanu.
- c) Risku identificēšanu primāri veic Risku īpašnieki – Kapitālsabiedrības darbinieki – savas atbildības jomas ietvaros, izvērtējot sekojošo informāciju: saistošo ārējo normatīvo aktu prasības, Kapitālsabiedrības izstrādāto un aktualizēto iekšējo dokumentāciju, KVS pārskatā iekļauto informāciju, iekšējo un ārējo auditu ziņojumu, kontrolējošo un reglamentējošo iestāžu ziņojumus, iekšējo un ārējo faktoru izmaiņas.

63.2. Risku novērtēšana

- a) Risku novērtēšana ir process, kurā izvērtē riska potenciālo ietekmi un riska iestāšanās varbūtību, tādējādi nosakot būtiskākos riskus Kapitālsabiedrībā un nepieciešamības gadījumā piesaistot citus struktūrvienību darbiniekus papildu informācijas gūšanai.

Izstrādājot vienotu vērtēšanas metodiku, katram riskam tiek piešķirta vērtība, kas norāda uz riska iestāšanās varbūtību un ietekmes apjomu.

Lai noteiktu riska vērtību, ir jānosaka tā kopējā negatīvā ietekme uz Kapitālsabiedrības darbību kopumā un mērķu sasniegšanu; identificētajiem riskiem tiek noteikta riska iestāšanās varbūtības skalas līmeņa vērtība pēc speciālas vērtēšanas metodikas, kas Kapitālsabiedrībā nostiprināta Risku vadības procesa aprakstā.

63.3. Risku reģistrēšana

Sekmīgai risku vadības procesa norisei visi Kapitālsabiedrībā identificēti riski tiek ievadīti elektroniskajā risku reģistrā, kas sniedz iespēju pārskatāmas un viegli administrējamas sistēmas izveidei.

- a) Risku mazināšanas un kontroles pasākumi;
- b) Risku mazināšanas un kontroles pasākumi tiek plānoti un ieviesti atkarībā no risku novērtējuma rezultātiem;
- c) Ievērojot identificētos riskus, valde apstiprina Risku vadības plānu, nosakot īstenojamos risku mazināšanas pasākumus, termiņus un atbildību.

Vērtība	Raksturojums un rīcība
ļoti augsts	Ļoti nopietns apdraudējums. Nekavējoties jāizstrādā pasākumu un kontroles plāns riska mazināšanai / novēršanai
augsts	Nozīmīgs apdraudējums. Jāizstrādā riska mazināšanas/novēršanas pasākumu un kontroles plāns saprātīgā laikā
vidējs	Vērā ņemams apdraudējums. Nepieciešama riska mazināšanas / novēršanas pasākumu un kontroles pilnveidošana
zems	Maznozīmīgs apdraudējums. Jāizvērtē, vai riska mazināšanas / novēršanas pasākumi un kontrole ir nepieciešami
ļoti zems	Draudu gandrīz nav. Riska mazināšanas / novēršanas pasākumi un kontrole nav nepieciešami

63.4. Risku uzraudzība

- a) Atkarībā no riska vērtības un dažādiem iestādi ietekmējošiem faktoriem, tiek izvēlēta riska pārvaldības stratēģija: riska mazināšana – lēmums par esošās kontroles procedūras pilnveidošanu, riska nodošana – lēmums pilnībā vai daļēji novirzīt (deleģēt) risku citai iestādei, riska pieņemšana – lēmums pieņemt zaudējumus, ko izraisījis risks, jo riska novērtēšanas vai mazināšanas pasākumi nav iestādes kompetencē, vai tie tiek novērtēti kā ekonomiskai neizdevīgi, izvairīšanās no riska – lēmums par to, ka iestāde atsakās īstenot procesus vai darbības, kurās var rasties identificētais risks.
- b) Tiek īstenoti sekojoši kontroles veidi: Preventīvi – profilaktiski pasākumi, kas aizsargā no riska notikuma iestāšanās; Atklājoši – identificē kļūdu, neatbilstību, nepilnību; Korektīvi – pēc riska notikuma iestāšanās tiek veikti labojumi.

- c) Papildu kontrolei un atsevišķiem risku mazināšanas novēršanas pasākumiem tiek izstrādāts risku pārvaldības plāns, kurā tiek noteikti nepieciešami pasākumi, resursi, atbildīgas personas un izpildes termiņi. Par risku pārvaldības plāna apstiprināšanu un izpildei nepieciešamo resursu nodrošināšanu atbild valde.

63.5. Risku ziņošana

Risku ziņošanā iesaistīti Kapitālsabiedrības darbinieki savas atbildības jomas ietvaros. Risku ziņošana ietver:

- a) Ikdienu komunikāciju Kapitālsabiedrības ietvaros starp struktūrvienību darbiniekiem – risku īpašniekiem;
- b) Kapitālsabiedrības darba kvalitātes un pacientu drošības sistēmas uzlabošanai Kapitālsabiedrībā iekšējā INTRANET vietnē ir izveidota anonīmā ziņošanas sistēma par pacientu drošības gadījumiem;
- c) Regulārus vai pēc nepieciešamības sniegtus ziņojumus struktūrvienību vadītājiem, galvenajiem speciālistiem un valdei;
- d) Kapitālsabiedrības valde reizi gadā kopā ar Kapitālsabiedrības gada pārskatu iesniedz kapitāldaļu turētājam ziņojumu par konstatētajiem riskiem, risku vadības pasākumu efektivitātes novērtējumu par iepriekšējo periodu un risku mazināšanas pasākumu plānu nākamajam periodam (gadam).

17. INFORMĀCIJA UN SAZIŅA KAPITĀLSABIEDRĪBĀ

- 64. Kapitālsabiedrība garantē efektīvu saziņu un informācijas publiskošanu atbilstoši normatīvajam regulējumam visos līmeņos un ar visām iesaistītajām pusēm un sabiedrību.
- 65. Iekšējā informācijas aprīte un saziņa Kapitālsabiedrībā ir nepārtraukts process, sniedzot, daloties un iegūstot nepieciešamo informāciju un tā rezultātā nodrošina svarīgu, kvalitatīvu informāciju iekšējo kontroļu atbalstam. Atbilstoši regulējumam tiek nodrošināta ārēja komunikācija par iekšējo kontroļu funkcionēšanai svarīgām jomām.
- 66. Kapitālsabiedrībā ir izstrādātas komunikācijas vadlīnijas un procesa apraksts korporatīvās komunikācijas jomā, kas regulē korporatīvās komunikācijas aspektus dažādos līmeņos un nodrošina efektīvu, saskaņotu un Kapitālsabiedrības mērķiem atbilstošu informācijas apriti, un definē iekšējās un ārējās komunikācijas pamatprincipus, nodrošina iekšējo un ārējo saziņu atbilstoši spēkā esošo tiesību aktu prasībām. Kapitālsabiedrībā ir noteikta atbildīgā persona, kura koordinē un pilnveido dažādos komunikācijas aspektus.

67. Iekšējā informācijas aprīte Kapitālsabiedrībā sniedz darbiniekiem skaidru vēstījumu no augstākās vadības par visiem Kapitālsabiedrības darbības būtiskākajiem aspektiem, nodrošina iespēju būt informētiem par lēmumiem, projektiem vai pasākumiem, tai skaitā arī par darba vides un kolektīva saliedēšanas jautājumiem. Iekšējās informācijas aprītei Kapitālsabiedrībā tiek izmantoti dažādi informācijas nodošanas kanāli – iekšējā INTRANET vietne, dažādas sanāksmes, saziņa attālinātajās digitālajās platformās, lietvedības sistēmas un datu bāzes un tamlīdzīgi.
68. Būtisks aspekts iekšējās kontroles vides uzlabošanā ir atgriezeniskās saites iegūšanas iespēja – darbiniekiem ir iespēja izteikt savus priekšlikumus vai ziņot par identificētiem iespējamajiem riskiem, tādējādi veicinot ātrāku uzlabojumu vai proaktīvu darbību veikšanu un sekmējot darbinieku iesaisti lēmumu pieņemšanā.
69. Kapitālsabiedrības ārējā komunikācijas sistēma nodrošina divpusēju informācijas apriti, nodrošina informācijas sniegšanu sabiedrībai par iestādes darbību un tās rezultātiem, komunikācija ar sabiedriskajiem medijiem, plašsaziņas līdzekļos un sociālajos tīklos, dažādu pārskatu par iestādes darbību publicēšana un tamlīdzīgi, kā arī nodrošina atgriezenisko saiti no ārējiem informācijas avotiem jeb klientiem un sadarbības partneriem, sniedz informāciju par izmaiņām normatīvajā regulējumā un citiem Kapitālsabiedrības darbībai būtiskiem aspektiem.
70. Kapitālsabiedrības ārējā mājas lapā www.rdn.lv ir izvietota plaša spektra informācija: Kapitālsabiedrības statūti, Iekšējās kārtības noteikumi, Kapitālsabiedrības organizatoriskā struktūra, Informācija par iepirkumiem, Vakances, Informācija pacientiem un apmeklētājiem, Informācija trauksmes cēlējiem, Kapitālsabiedrības darbības stratēģija, valdes lēmumu pieņemšanas kārtība, Finanšu mērķu un nefinanšu mērķu īstenošanas rezultāti, Veiktās iemaksas valsts vai pašvaldības budžetā, Informācija par saņemto valsts vai pašvaldības budžeta finansējumu un tā izlietojumu, Atalgojuma politikas principi, Kapitālsabiedrības ziedošanas (dāvināšanas) stratēģija un ziedošanas (dāvināšanas) kārtība, Neauditēti ceturkšņa, pusgada un gada pārskati, Auditēti gada pārskati, Informācija par ziedojumiem, Kapitālsabiedrības dalībnieku sapulču protokoli, Kapitālsabiedrības darbības un rīcības ar mantu un finanšu līdzekļiem tiesiskuma un lietderības, un korporatīvās pārvaldības ārējais neatkarīgais izvērtējums, Informācija par Kapitālsabiedrības politiku, skaidrojošā informācija trauksmes cēlējiem un cita būtiska informācija.

18. KONTROLES PASĀKUMU IZPILDES PĀRRAUDZĪŠANA

71. Kapitālsabiedrībā ieviesti kontroles pasākumi vadības rīkojumu un citu iekšējo normatīvo aktu un funkciju korektas izpildes pārraudzīšanai. Iekšējā regulējumā ir skaidri noteiktas atbildīgās personas kontroļu veikšanai.

72. Būtisks elements IKS ir Kapitālsabiedrībā ieviestā darbinieku darba izpildes un sasniegumu novērtēšana elektroniskajā sistēmā, kā arī pārskatu sniegšana KVS ietvaros.
73. Kapitālsabiedrībā, lai nodrošinātu visu tās struktūrvienību uzdevumu pilnvērtīgu izpildi, ir izstrādātas, ieviestas un sertificētas kvalitātes pārvaldības sistēma atbilstoši LVS EN ISO 9001 standarta prasībām un Energopārvaldības sistēma atbilstoši LVS EN ISO 50001 standarta prasībām. Šo vadības sistēmu noteikumi noteikti Kvalitātes vadības un energopārvaldības sistēmas rokasgrāmatā. Papildus tam kapitālsabiedrībā tiek ievēroti arī citi būtiski starptautiski standarti, tostarp LVS EN ISO 14001 – vides pārvaldības sistēma, kas nodrošina atbildīgu un ilgtspējīgu resursu izmantošanu un ietekmes uz vidi mazināšanu. LVS ISO 45001 – darba drošības un arodveselības vadības sistēma, kas vērsta uz darba vides risku samazināšanu un darbinieku drošību. LVS ISO 37001 – kukuļošanas apkarošanas pārvaldības sistēma, kas palīdz noteikt, novērst un reaģēt uz korupcijas riskiem organizācijas darbībā. Šo sistēmu ieviešana veicina integrētu un atbildīgu pārvaldības pieeju, uzlabo risku vadību un nodrošina atbilstību starptautiski atzītiem labās prakses standartiem.
74. Īstenojot kontroles pasākumu ieviešanu un Kvalitātes vadības sistēmas procedūrās ievērojot pārskatāmības principu jeb “četrus acu” principu, Kapitālsabiedrībā tiek noteiktas deleģēšanas, lēmumu pārbaudes, saskaņošanas un apstiprināšanas procedūras, tajā skaitā izmantojot elektroniskos rīkus dokumentu uzskaites sistēmā EDUS.
75. Kapitālsabiedrības IKS nodrošina konsekventu un efektīvu kontroli par finanšu resursu atbildīgu, efektīvu un lietderīgu izmantošanu, finanšu un citu materiālo resursu korektu uzskaiti un aizsardzību, ievērojot labas pārvaldības principus.
76. Kapitālsabiedrībā izstrādātās un ieviestās procedūras nodrošina, ka grāmatvedības uzskaitē un citā informācijā ir patiesa, salīdzināma, savlaicīga, nozīmīga, saprotama un pilnīga; procesiem ar noteiktu paaugstinātu risku ir jānodrošina atbilstoša pienākumu nodalīšana, piemēram, iepirkumu procesos, grāmatvedības procesos.
77. Korektas nodokļu nomaksas nodrošināšanai, un nodokļu risku pārvaldībai ir izstrādāta Nodokļu procesu risku vadības politika.
78. Kapitālsabiedrībā ir izstrādāta Korupcijas un interešu konflikta novēršanas politika. Risku vadības kontrole politikas ietvaros notiek regulāra kontrole pār definēto principu un prasību ievērošanu, nepārtraukti tiek pilnveidotas procedūras un kontroles pasākumi kontroles vides uzlabošanai Kapitālsabiedrībā.

19. IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS UZRAUDZĪBA

79. Kapitālsabiedrības iekšējo kontroles procesu uzraudzībai ieviesti vairāku līmeņu uzraudzība: pastāvīga uzraudzība, periodiska uzraudzība, atskaite par konstatētajiem trūkumiem un nepilnībām.
80. Pastāvīga uzraudzība iekļauta Kapitālsabiedrības pamata procesu un atbalsta procesos, informāciju sistēmas auditos un ikdienas uzraudzības pasākumos, datu analīzes apkopojumos.
81. Kapitālsabiedrības IKS uzraudzības un pilnveidošanas nolūkā tiek veikti neatkarīgi un objektīvi kvalitātes sistēmas iekšējie auditi saskaņā ar iepriekš apstiprinātu iekšējo auditu programmu gadam.
82. Kapitālsabiedrībā ir izstrādātas, ieviestas un sertificētas kvalitātes vadības sistēmas atbilstoši LVS EN ISO 9001 standarta prasībām un Energopārvaldības sistēma atbilstoši LVS EN ISO 50001 standarta prasībām. Vides pārvaldības sistēma atbilstoši LVS EN ISO 14001 standarta prasībām, Darba drošības un arodveselības vadības sistēma atbilstoši LVS ISO 45001 standarta prasībām, Kukuļošanas apkarošanas pārvaldības sistēma atbilstoši LVS ISO 37001 standarta prasībām. Katru gadu tiek veikti iekšējie un ārējie auditi, bet reizi 3 gados – resertifikācijas audits par darbības atbilstību KVS standartiem.
83. Kapitālsabiedrības darbības finanšu revīziju veic neatkarīgs ārējais revidents, gada pārskata atzinumā sniedzot viedokli par IKS darbību un ieteikumus valdei par IKS uzlabošanu un pilnveidošanu
84. Kapitālsabiedrības darbība tiek veikta atbilstoši ārējam un iekšējam normatīvajam regulējumam. Iekšējā normatīvā regulējuma atbilstības nodrošināšanas un pilnveidošanas nolūkā notiek regulāra iekšējo normatīvo aktu aktualizēšana atbilstoši ārējam tiesiskajam regulējumam un efektīvākai Kapitālsabiedrības izvirzīto mērķu sasniegšanai.

20. NOSLĒGUMA JAUTĀJUMI

85. Lai nodrošinātu efektīvu Politikas piemērošanu, Kapitālsabiedrības valde veic Politikas ieviešanas pastāvīgu uzraudzību. Valde vienu reizi gadā izvērtē Politikas aktualizācijas nepieciešamību un vajadzības gadījumā iniciē attiecīgu izmaiņu veikšanu.
86. Visu līmeņu vadītāji savas kompetences ietvaros ir atbildīgi par Politikā definēto pamatnostādņu ievērošanu praksē, kas izpaužas kā viņu padotībā esošo struktūrvienību vadīšana un Politikai atbilstošu attiecību veidošana ar citām struktūrvienībām.

87. Politikā noteikto pamatprasību un principu integrēšanai Kapitālsabiedrības atbilstošo procesu praktiskajā norisē tiek izstrādāti detalizēti procesu apraksti, kā arī citi iekšējā normatīvā regulējuma dokumenti atbilstoši Politikā definētajām pamatnostādnēm.
88. Politiku apstiprina Kapitālsabiedrības valde un dalībnieku sapulce.
89. Politika stājas spēkā pēc tās apstiprināšanas dalībnieku sapulcē.
90. Ar Politikas spēkā stāšanos spēku zaudē 13.05.2021. SIA "Rīgas Dzemdību nams" dalībnieku sapulcē (Protokola Nr. 4/2021) apstiprinātā SIA "Rīgas Dzemdību nams" risku vadības, iekšējās kontroles vides un atbilstības politika"
91. Kapitālsabiedrība nodrošina darbinieku iepazīstināšanu ar Politiku Kapitālsabiedrībā noteiktajā kārtībā. Politika ir pieejama Kapitālsabiedrības publiskajā tīmekļa vietnē www.rdn.lv